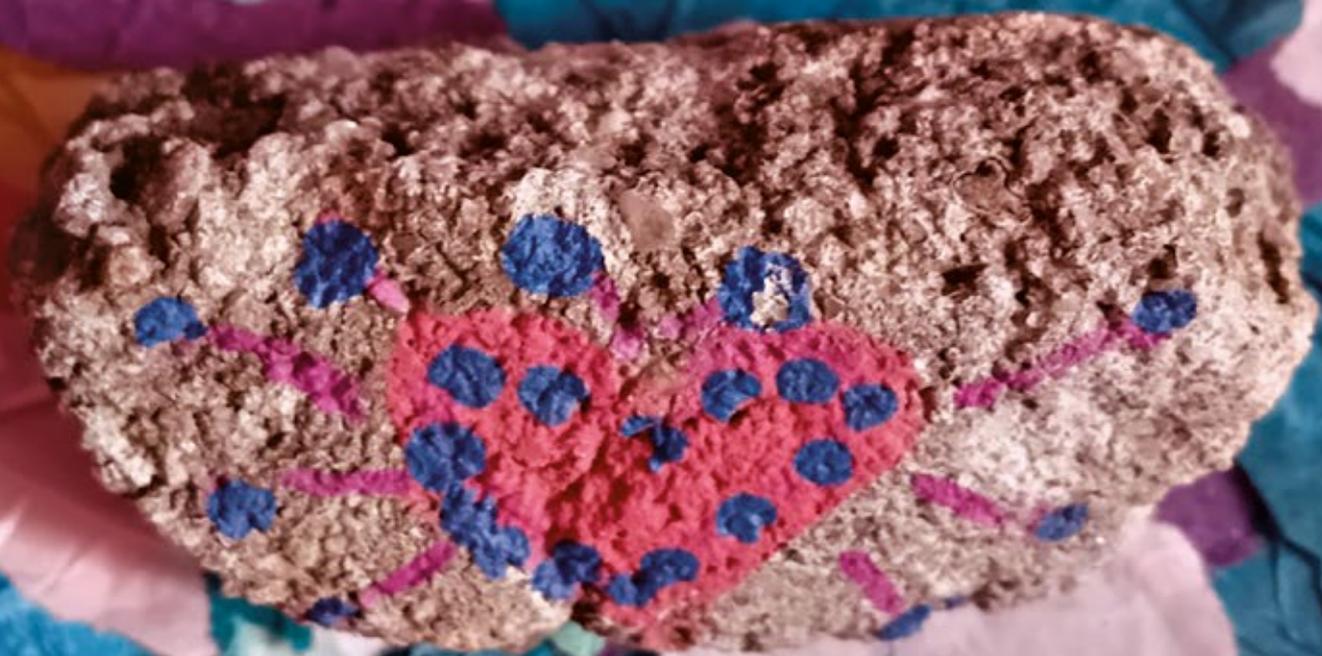

АртТерапия

брой 2 01/2026

Association of
the Bulgarian
Art Therapists

 www.bulgarian-art-therapists.com

 info@bulgarian-art-therapists.com

 [ABAT](https://www.linkedin.com/company/abat)

 [@Psychotherapist](https://www.facebook.com/Psychotherapist)

 [@abat_com](https://www.instagram.com/abat_com)

Бюлетин на Асоциация на Българските АртТерапевти (АБАТ)

Второ издание, 2026

© *Августина Станоева – ръководител на проекта*

© *Августина Станоева, Проф. Петер Цанев, Вяра Границка, Елица Стоянова, Ивелина Георгиева – съставители*

© *Ивелина Георгиева – графичен дизайн и оформление*

Шрифтът, използван в изданието, е Adys – създаден за хора с дислексия на кирилица

София, 2026

www.bulgarian-art-therapists.com

info@bulgarian-art-therapists.com

ABAT

@Psychotherapist

@abat_com

СЪДЪРЖАНИЕ

Какво е АБАТ?	4
Управителен съвет	6
Етична комисия	7
Промени в устава	8
Сътрудничество	8
Конференция на ЕФАТ	9
Ден на Арттерапията в Европа 2025	11
Изкуството среща Арттерапията	15
Методът ТАК-СЕН	21
Предстоящи събития	24
Стани член на АБАТ	27

Какво е АБАТ?

На **25-ти март 2024 година** в Национална Художествена Академия в град София бе основана Асоциацията на Българските АртТерапевти (АБАТ).

АБАТ е сдружение с нестопанска цел съгласно българското законодателство. Тя има за цел да обединява българските специалисти по арттерапия, практикуващи на територията на Република България или в чужбина, да подпомага развитието и признаването на професията, както и да стимулира обмена на знания, методи и практически опит в областта на арттерапията.

През 2024г. АБАТ бе приета за асоцииран член на **Европейската Федерация по Арттерапия**, а след промените приети на **Общо събрание на 20.06.2025г.** и създаването на единни етични норми, Асоциацията бе призната за пълноправен организационен член на ЕФАТ. През 2024г. Асоциацията се включи за пръв път в инициативата на ЕФАТ за **Деня на Арттерапията в Европа (DATE)** на **24-ти септември, а през 2025г.** проведе една доста успешна кампания за „DATE“ с множество безплатни уъркшопи в София, Пловдив, Бургас и Шумен. Интересът, от страна на публиката към организирани от АБАТ събития, бе изключително голям. Като част от Европейското арттерапевтично семейство АБАТ би желала да допринесе активно за развитието и утвърждаването на професията в страната, стимулирайки местните арттерапевти да вземат ежегодно участие в тази инициатива, да споделят своя опит с широката публика и да информират обществеността за дейността си.

Организацията цели също така популяризиране и утвърждаване на професията „арттерапевт“

и признаването на същата посредством осведомяване на обществеността, предприемане на кампании за запознаване с дейността, разширяване обхвата и приложно поле. Освен в инициативата за DATE, наши членове се включиха и в други местни фестивали и събития. През 2025г. участвахме за първи път на **Фестивала „Здравей Здраве“** в два града в страната: Нашият член **Елисавета Игнатова** организира работилници на фестивала в Момчилци, а заедно с колежата **Наталия Николова** двете представиха АБАТ на фестивала в град Бургас. През следващата година сме подали заявка за участие на фестивала и в градовете Пловдив и София, като искаме да популяризираме професията и съответно дейността на Асоциацията. Елисавета Игнатова бе поканена също да участва с арт-работилница на **„Фестивал за Женското Здраве“ в град Пловдив.**

Предметът на дейност на Асоциацията е създаването и изграждането на арт-терапевтична общност в България от квалифицирани специалисти като гарантира и осигурява качеството на предлаганите терапевтични и консултантски услуги. Асоциацията има за цел подпомагане на дейността на арттерапевтите, повишаване на знанията на членовете си чрез организиране и провеждане на курсове, обучения, лекции, семинари и др. АБАТ подпомага активно професионалната обмяна на опит, стимулирайки създаването и работата на различни работни групи, интервизия и супервизия. Ежемесечно провеждаме група по интервизия за членовете на АБАТ, в която споделяме важни теми и случаи от практиката. През изминалата година проведохме три присъствени интервизии, като различни арттерапевти отвориха пространствата си за групата и предложиха творчески задачи за споделяне на собствен опит и сплотяване на колектива. Срещите бяха организирани в София през март от **Агелина Николова** в „Зоната Малеа“, през юни от **Ивелина Георгиева** в Ателието ѝ на ул. „Калина Малина“, а през октомври от **Вяра Границка и Наталия Николова** в Център за социална рехабилитация и интеграция на хора с увреждания **„Благовещение“**. За 2026г. планираме също онлайн група по супервизия за нашите членове. Проектът се появи като идея от сътрудничеството с БАПС и има за цел да обогати обмена между арттерапевти и психотерапевти. Професионалната обмяна на опит стимулираме също така с различни гости в онлайн уебинари, които споделят опита и знанията си, и отварят нови полета на въздействие на арттерапията като например Арттерапия в музеи, Арттерапия в училищна среда, Клинична Арттерапия и др.

НОВОСТИ ОТ АБАТ

Една година след създаването на Асоциацията на Българските Арт Терапевти се появи необходимостта да отговорим на динамичните процеси на развитие и нуждите на нарастващия брой членове. Така настъпиха някои важни промени, които са решаващи за развитието ни като организация и интегрирането ни в местни и международни сътрудничества. Бяха направени структурни и организационни промени в основните органи на Асоциацията.

УПРАВИТЕЛЕН СЪВЕТ

Асоциацията на Българските АртТерапевти се управлява от Управителния съвет, който организира дейността на сдружението; изпълнява решенията на Общото събрание; изготвя проектобюджет и го внася за разглеждане в Общото събрание; изготвя отчет за дейността на Асоциацията и го внася за разглеждане в Общото събрание; приема и изключва членове на Асоциацията; определя адреса на Асоциацията и гр.

След решение на Общото събрание от 20.06.25 г. бе увеличен броят на членовете на Управителния съвет от три на пет лица, поради необходимостта от по-добра организация на работата на съвета, генериране на повече идеи за развитие на дейността на асоциацията и разпределяне на задачите, за по-ефективно и пълноценно изпълнение от страна на УС. Управителният съвет на АБАТ е в състав: Августина Станоева (председател), Вяра Границка (главен секретар), Проф. Петер Цанев, Ивелина Георгиева и Елица Стоянова.

АВГУСТИНА СТАНОЕВА

*Д-р по Арттерапия,
Мюнхен/Пловдив*

Августина е клиничен арттерапевт, работещ с възрастни в клиника за психотерапия и психосоматика. Основни области на изследване: Response Art, личностни разстройства, травма, транскултурна арттерапия.

ПРОФ. ПЕТЕР ЦАНЕВ

*Професор по психология на изкуството и
доктор по изкуствознание*

Проф. Цанев е ръководител на катедра „Психология на изкуството, художествено образование и общообразователни предмети“ в НХА София.

ВЯРА ГРАНИЦКА

*Д-р по Арттерапия,
НХА София*

Вяра е доцент по арттерапия в Националната художествена академия в София. Работи и в Центъра за социална рехабилитация и интеграция „Благовещение“ към Каритас София.

ИВЕЛИНА ГЕОРГИЕВА

Магистър арттерапевт, НХА София

Ивелина е графичен дизайнер, арттерапевт и учител, работи като учител по изкуство и арттерапевт в социалната сфера.

ЕЛИЦА СТОЯНОВА

Психолог и арттерапевт, НХА София

Елица работи в частна практика и в Центъра за социална рехабилитация и интеграция „Благовещение“, Каритас София.

ЕТИЧНА КОМИСИЯ

Етичната комисия на АБАТ служи като консултативен орган на Асоциацията по въпроси, свързани с арттерапевти, членове на АБАТ и трети страни. Комисията разглежда и взема решения по конкретни етични запитвания. Сведения за нарушения на етичните норми или запитвания по етични въпроси могат да постъпват от клиенти, практи-

куващи колеги, студенти и/или стажанти/обучаващи се. Заявленията за нарушения се адресират на електронния адрес на АБАТ и биват препращани на комисията. На Общото събрание от 20.06.25 г. бе гласувана Етичната Комисия, която е в състав от три дами: **Антоанета Славова, Нина Вълчева и Елисавета Игнатова.**

НИНА ВЪЛЧЕВА

*Арттерапевт,
Амстердам*

Произхождаща от семейство на медици и художници, Нина първоначално избира акушерство. Като арттерапевт тя съпътства терапевтичното раждане на образи. Нина има опит в работата с травми, дисоциативно разстройство на идентичността, личностни разстройства и прегаряне.

АНТОАНЕТА СЛОВОВА

*Психолог и арт терапевт,
Виена*

Антоанета е аналитичен арттерапевт с дългогодишен опит с жени и момичета, преживели насилие. Тя разработва собствен метод в центъра си за емоционално здраве.

ЕЛИСАВЕТА ИГНАТОВА

*Психолог и арттерапевт,
Пловдив*

Елисавета работи терапевтично с деца и юноши, използвайки артистични експресивни методи. Тя също така организира терапевтични групи за жени в град Пловдив, използвайки методи на арттерапия в работата си.

Каритас София, клон Куклен

ЕТИЧЕН КОДЕКС

На Общото събрание от 20.06.25 г. бе гласуван Етичният Кодекс за Арттерапевти, представящ основните етични принципи на професионалната практика по арттерапия. След като се проведе обсъждане по всеки текст от Етичния кодекс, направиха се корекциите в първоначалното му съдържание и се уточниха окончателните редакции на всеки от разделите му, се откри процедура по гласуване, като членовете на Сдружението, присъстващи на събранието, приеха гласуването да бъде анблок за целия кодекс. Целта на Кодекса е да осигури обща ръководна

рамка за насърчаване на етичната практика на арттерапията в Република България и да защитава обществеността и потребителите на арттерапевтични услуги от вреди, произтичащи от неетично професионално поведение. Кодексът информира обществеността относно етично професионално отношение на членовете на АБАТ, съобразено с европейските стандарти в областта на арттерапията. Етичният Кодекс и подробното Етично Ръководство могат да бъдат изтеглени от интернет страницата на АБАТ.

ПРОМЕНИ В УСТАВА

Поради непредвидени обстоятелства, настъпили след създаването на сдружението, бе наложителна незабавна смяна на адреса на регистрация на АБАТ, залегнала в Устава. Също така възникнаха казуси при приемането на нови членове, които ни показаха, че нормите в Устава следва да станат по-гъвкави и приспособими за нуждите ни.

Поради популяризирането на Асоциацията и нарастващия интерес от чуждестранни граждани, живеещи и работещи на територията на България да имат членство в АБАТ и да се възползват от преимуществата му, допуснахме промяна в Устава относно условията

за членство. С решение на Общо събрание от 20.06.2025 г. е допустимо лице с чуждестранно гражданство да стане член на АБАТ, ако е изпълнено едно от посочените две условия – да е придобило висше образование от ВУЗ в Република България и/или да работи активно по специалността си като арттерапевт на територията на страната; съответно за юридически лица – да са регистрирани на територията на страната или на територията на страната да е регистриран техен клон, като в случай че юридическото лице, към което клонът принадлежи е чуждестранно, членската маса на същото следва да бъде с преобладаващо (над 50%) българско участие.

СЪТРУДНИЧЕСТВО

През лятото на 2025 г. осъществихме контакт с **Българската Асоциация по Психотравматология и Стресотерапия (БАПС)**, която организира първата национална конференция по Психотравматология в София. Така се роди идеята за тясно сътрудничество и обмен между специалисти психолози, психотерапевти и арттерапевти по различни теми. През октомври стартирахме сътрудничеството с първа серия уебинари на тема Психотравма. Ели Ангелова, психотравма терапевт, специализирала в EMDR, Поливагална теория и Вътрешни се-

мейни системи представи онлайн уебинар на тема „Основни на травма терапията“. Последващо осветлихме темата от перспективата на арттерапията, представяйки случаи от клиничната практика с уебинара на Августина Станоева „Клинична Арттерапия при Дисоциативно разстройство на личността“. През 2026г. Ели Ангелова ще ни гостува отново, този път с уебинар на тема „Хранителни разстройства при деца и млади хора“.

Автор на текста Августина Станоева

ЕЛИ АНГЕЛОВА

Основни на травма терапията

Уебинар
02.10.2025
ОТ 19.00 Ч.

АВГУСТИНА СТАНОЕВА

Арттерапия & Травма Терапия

Уебинар
23.10.2025
ОТ 19.00 Ч.

Конференция на ЕФАТ

Конференция на Европейската Федерация по арттерапия в Лондон

От 2^{-ри} до 4^{-ти} юли 2025 година се провежда поредната конференция на **Европейската Федерация по АртТерапия (ЕФАТ)**. По **момента BETWEEN & BEYOND CREATIVITY and DESTRUCTION** – The Role of Art Therapy in Affecting Personal and Social Transformation преподаватели и студенти по Арттерапия посрещнаха в Университета Брунел в Лондон специалисти от цял свят.

Сутринта на 2^{-ри} юли се проведеха първоначално вътрешни срещи на отделните комитети на федерацията, последвани от Общо събрание на членовете на ЕФАТ. Наред с отчета от работата на комитетите от изминалата година и финансовия отчет на федерацията, бяха обсъдени и бъдещи проекти и планове за следващата година.

Официалното откриване на конференцията с всички участници се състоя следобед

в Howell Theatre на кампуса на университета. Приветливото откриване започна с арт-пърформанс на студенти, които на фона на видео филм рисуваха на сцената на театъра. След реч на ректора на университета президентката на федерацията Мария г'Елия и вицепрезидентът Доминик Хавстийн-Франклин откриха официално събитието. В Welcome Panel бе поканена да участва и Даян Уолър, пионер-арттерапевт известен не само във Великобритания, но изиграла и важна роля за развитието на арттерапията в България.

Следващите два дни бяха една своеобразна експлозия от събития разпръснати по целия кампус на Brunel University: жив обмен на практичен опит в уъркшопи, актуални научни изследвания, представени в лекции и презентации на постери от разнообразни проекти. Едно специално място

на конференцията бе отредено на „Номадската палатка“ (The Self-Care Nomadic Tent) - едно своеобразно убежище, където арттерапевтите могат да отгъхват между и след лекциите, да почиват и да се презареждат с енергия, преживявайки свобода и творчество.

В богатата програма на конференцията бе включено и българско участие. Членовете на АБАТ Ана Пирева и Августина Станоева организираха заедно уъркшоп като от една страна представляваха асоциацията, от друга представиха потенциала на производството на хартия и рисуването с влакна и връзката с арттерапията. Изработването на хартия се ползва символично с играта между разрушението и възстановяването, с промяната на състоянието на материята и нейната трансформация, така че от отделните влакна се образува маса, която от своя страна служи като основа за създаването на нещо ново, лист или обект. Процесът на превръщане на влакната в произведения на изкуството е израз на устойчивост и подканя към задълбочаване в личните истории и преработването им. Различните творчески фази в процеса въздействат на физическо, сензорно, афективно, когнитивно и символично ниво. Тази

многопластовост на въздействието изгражда основата на терапевтичната работа с личната история.

Успешната конференция на ЕФАТ завърши с парти в Eastern Gateway Atrium, където живият обмен на арттерапевтите продължи с вкусна храна, музика и танци.

Автор на текста Августина Станоева

Ден на АРТТЕРАПИЯТА в Европа 2025

„ИЗКУСТВОТО НА СВЪРЗВАНЕТО“

По случай Деня на арттерапията в Европа **DATE – 24 септември**, учреден от Европейската федерация по арттерапия (EFAT), членове на АБАТ организираха редица безплатни публични събития, на които можеха да присъстват хора от цяла България.

Сесиите бяха насочени за свързване, споделяне и преживяване през арттерапевтичната дейност и творчески процес.

Желанието на асоциацията беше да разшири познанията на аудиторията за арттерапевтичната практика. Как творческият акт може да въздейства лечебно и успокояващо, не само с потапяне в процеса на творене, но и като средство за свързване с другите, като създава пространство за автентично себеизразяване и трансформиране на лични преживявания.

Така, че не само да запознаем участниците с

методите на арттерапия, но и да им даде възможност лично да ги преживеят.

Срещите се проведоха в няколко града на България – София, Пловдив, Бургас и Шумен. Някои от тях бяха насочени към по-възрастната аудитория, а други към детската.

Бяха представени теми като: „Автопортрети – да видим и изразим себе си“, „Аз разказвам истории“, „Свържи се с твоя личен пазител“, „Свързване с твореца в мен“, „Отражения – свързване чрез изкуство“, „Куфарът на пътешественика“, „Заедно можем повече“, „Граници“ и други.

В следващите няколко страници споделяме разказ в картини.

Автор на текста Ивелина Георгиева

Горе и долу ляво – Сесия на Елисавета Игнатова с възрастни, Пловдив

Долу дясно – Сесия на Елица Стоянова и Аделина Николова с възрастни, София

Горе – Сесия на Цветелина Кни с възрастни, София

Долу – Сесия на Ивелина Герогиева с деца, София

Долу – Сесия на Ивелина Герогиева с възрастни, София

Долу – Сесия на Елица Стоянова с възрастни, София

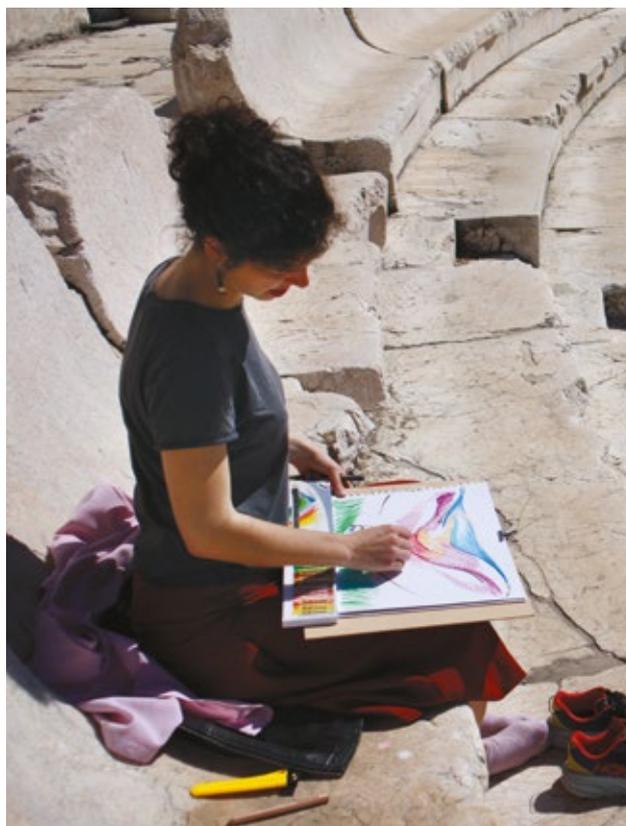
Изкуството среща АртТерапията

Пролетта на 2025 се състоя първият уъркшоп на Асоциацията в Пловдив

Горе – сесия на сцената на Античния театър Пловдив; Долу – творчески процес

С уъркшопа „Структури на съществуването“, състоял се в края на април в Пловдив, се проведе първото награждащо обучение за арттерапевти, организирано от АБАТ. Водещи бяха **арттерапевтката Августина Станоева** и **художничката Ана Пирева**. Двете бяха включили градския пейзаж и преживяването му с богата творческа програма, пренасяйки работа в автентична среда и оригиналните пространства на Пловдив. Заедно с водещите се отправихме в търсене на следи, структури и модели в историческите пластове и художественото им събиране, вдъхновявайки се непосредствено от архитектурното и културно наследство на Пловдив. Индивидуалният изследователски процес се съчета умело с групови артистични задачи и приложението на арттерапевтични методи, насърчавайки по този начин творческия обмен в групата, взаимодействието между вътрешното преживяване и външната действителност, между личното и колективното, както и съзнателната рефлексия на процесите.

Нежен тигър
покорява сцената.
Излюпил се е от пеперуга.
Тренти.

Автор Елисавета Игнатова

Първият ден бе посветен на Античен Пловдив. Стартирахме смело на Античния театър, търсейки сцена за изява и трансформация. След входяща индивидуална задача и споглеяне в групата създадохме общо резонансно поле, след което продължихме с творческата работа по двойки с арттерапевтични техники, представени от Августина Станоева. Интензивният първи ден продължи с вглъбяване и изпробване на различни арттерапевтични методи в уникалните пространства на Римския стадион, където задълбочихме работата си, разглеждайки случаи от практиката.

Роклята се отрази в
канките дъжд.
Необлечена.

Автор Елисавета Игнатова

Наталия и Ана – творчески процес с туш

Някоя незнайна
Ахинора, Ана или Мария
е простирала
прозрачнобелите си рокли
на Небет тепе.

Някога.

Някоя незнайна Ахинора, Ана
или Мария

Ще простира

Прозрачнобелите си рокли
На Небет тепе.

Автор Елисавета Игнатова

Вторият ген бе посветен на Възрожденски Пловдив. Експериментите ни започнаха на Небет тепе с прекрасна гледка над града. Водени от Ана Пирева изпробвахме различни артистични подходи, търсехме и събирахме следи по калдъръмите на Стария град, което ни отведе на среща с изкуството на Златю Бояджиев в къщата музей на д-р Стоян Чомаков. Следобеда ни приюти дворът на Къща Стамболян, където след дихателни и медитативни практики се свързвахме с изначалния си творчески потенциал.

иНати

Мокро, малко и уплашено.

Неестествено лилаво.

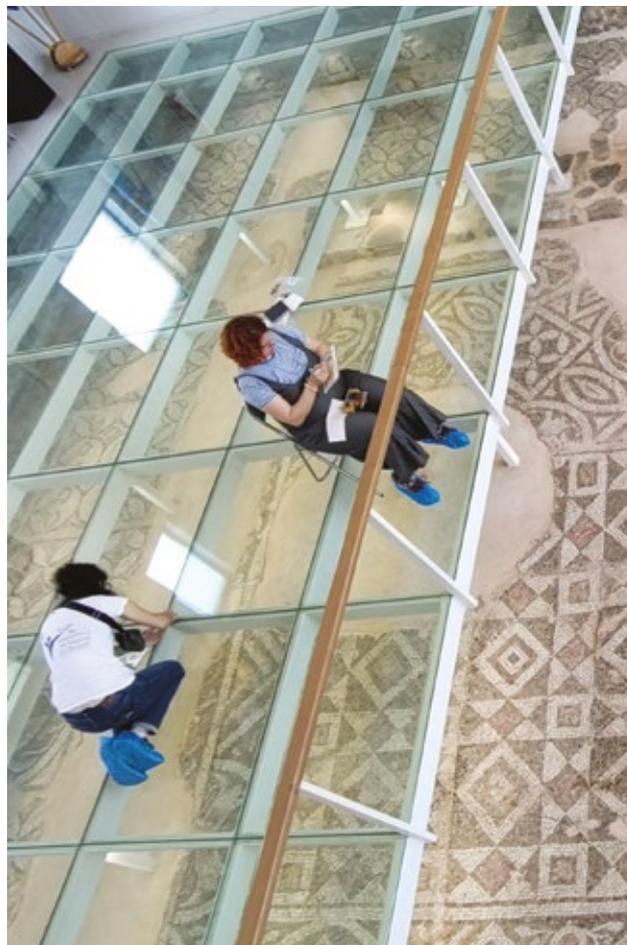
Спасено

С Вяра.

Автор Елисавета Игнатова

Горе – малък гост в ръцете на Наталия; Долу – творчески процес в музей с мозайки

Горе – конферанс в Стария град

Долу ляво – творчество в музея; Дясно – отпечатъци, по следите на града

Третият ден бе посветен изцяло на мозайките на Пловдив като рисувахме и общувахме с различни хора в Късноантична сграда Ирини и Малката Базилика. Следобедът ни бе запазен за уникалното пространство на Епископската Базилика, където в духа на античните изображения от малки камъчета, творихме по метода Хартуена Мозайка.

В това приключение, разиграло се сред уникалните кулиси на Пловдив, ни придружаваха живите образи на рибки, птички, пеперуди, котки, ..., раждаха се тигри и пауни, женското начало бе на трон в образа на принцеси и рокли... Тридневното ни обучение в Пловдив бе енергийно свързване на групата като общност, споделяне на емоции и преживявания и завърши с благодарност за изминалите дни, макар че пътешествието ни продължава, както вътрешно така и в творческа посока.

Автор на текста Августина Станоева

Снимки на Хартуени мозайки

Долу – Финалът на workshopa с обща снимка на участниците със сертификати

Методът Так-Сен

ТАК-СЕН: ДОКОСВАНЕ, КОЕТО ГОВОРИ

В терапевтичната ни практика често работим с клиенти, за които думите не идват лесно. Те носят в тялото си шума на преживявания, които трудно могат да се озвучат и разкажат. Именно тук ни подава ръка методът ТАК-СЕН – тактилно-сензорен комплект за терапевтична работа, зад който стои проста, но силна идея: ако за момент приглушим доминиращата роля на зрението и се доверим на тактилното възприятие на тялото, ще извикаме на повърхността опитност и преживявания, които често остават в тишина.

ТАК-СЕН е метод за работа, който стъпва върху идеи от арттерапията и телесно-сензорния подход. Негов автор е **Доц. г-р Александра Иванова**. Тя завършва Националната Художествена академия в София, специализира „Арттерапия“ в Люблянския университет (Словения) и защитава докторат по “Педагогика на изкуствата” в СУ „Св.

Кл. Охридски“. По-късно се хабилитира като доцент. Доц. г-р Александра Иванова е директор на следдипломна програма „Арттерапия“ в Нов български университет от 2007 до 2022 г., а в момента е преподавател към Института за терапия и експресивни изкуства (София). В този контекст ТАК-СЕН се оформя като приложен инструмент – едновременно художествен и терапевтичен.

Какво представлява ТАК-СЕН?

Това е специализиран комплект от 16 малки керамични скулптури, удобно побиращи се в гланта, разнообразни по форма и структура. Тези фигурки са проектирани да активират тактилно-сензорния опит на клиента и да го свържат с по-дълбоки пластове на подсъзнанието му по време на арттерапевтична сесия. Скулптурите са причудливи, богати и сложни като форми и дават условия за много

и различни интерпретации и асоциации. Допирът на керамиката въздейства изключително приятно, защото тя поема от топлината на човека, който я докосва и скулптурата сякаш оживява в ръцете му.

По отношение на морфологията и типологията скулптурите са организирани в 3 групи – когнитивни („Птица“, „Риба“, „Гимнастик“, „Бременна жена“ и др.), аморфни („Пръстен“, „Двуглав“, „Черупка“) и гецалт форми („Пирамида“, „Пъпка“, „Спирала“).

Основният материал за работа в сесия с ТАК-СЕН е глината. Този материал улавя емоцията на клиента, носи усещане за постоянна промяна, позволява спонтанност и в същото време е връзка между съзнаваното и несъзнаваното. Триизмерният формат развива абстрактното мислене като възможност да се погледне на конкретен проблем от различен ъгъл, сменяйки перспективата.

В класическата сесия с ТАК-СЕН се преминава през 3 основни етапа.

В първия етап се прави тактилно опознаване на скулптурите. Изследването на различните форми става чрез докосване „на сляпо“ – клиентът работи със затворени очи или препаска. Временното „изключване“ на зрението усилва тактилната сензорика и подпомага достъпа до труднодостъпни или потиснати емоции. Докосването извиква различни чувства, асоциации, спомени, афекти, защото скулптурата действа като „спусък“. В тази фаза терапевтът насърчава клиента да забелязва своите телесни реакции, докато си изследва фигурките: топло/студено, напрежение/отпускане, приятно/гразнещо. Клиентът си избира една скулптура, свързва се с нея, след което терапевтът я прибира.

Вторият етап награжда първата. Следва пресъздаване на впечатленията и усещанията, които е добил клиентът чрез моделиране с глина (или друг пластичен материал) на менталния опит и преживяване от първата част на сесията, в която е избрал скулптура-

та, с която най-силно се е свързал. Превръщането на провокираните емоции и чувства в скулптура от глина подпомага тяхната интеграция. Тук няма „правилно/грешно“, важен е самият процес.

В третия, финален етап на сесията, се прави паралел между двете реалности – вътрешната и външната: оригиналната форма и новосъздадената се поставят една до друга. По този начин се прави проверка на реалността, рефлектира се върху приликите и разликите, поглежда се на поставените проблеми от различен ъгъл. Намират се думи за асоциации, дава се заглавие на произведението и сесията се затваря.

Комплектът ТАК-СЕН е прекрасен инструмент за терапевти, психолози, ресурсни учители, защото е широко приложим – разработен е за работа с различни клиенти – деца, тинейджъри, възрастни, но също може да бъде адаптиран за незрящи и хора с когнитивни и моторни затруднения.

ТАК-СЕН се предлага в **индивидуални и групови** формати като преживелищни уъркшопи и арттерапевтични сесии. Времетраенето варира между 60 и 90 минути в зависимост от формата. В индивидуалната работа процесът протича спокойно и ритуално: настройка, кратко телесно присъствие, тактилно опознаване, моделиране, интеграция. В групов контекст същата структура създава пространство за уважение, споделяне, съпреживяване, както и възможност „да си вземеш нещо“ от чуждия опит.

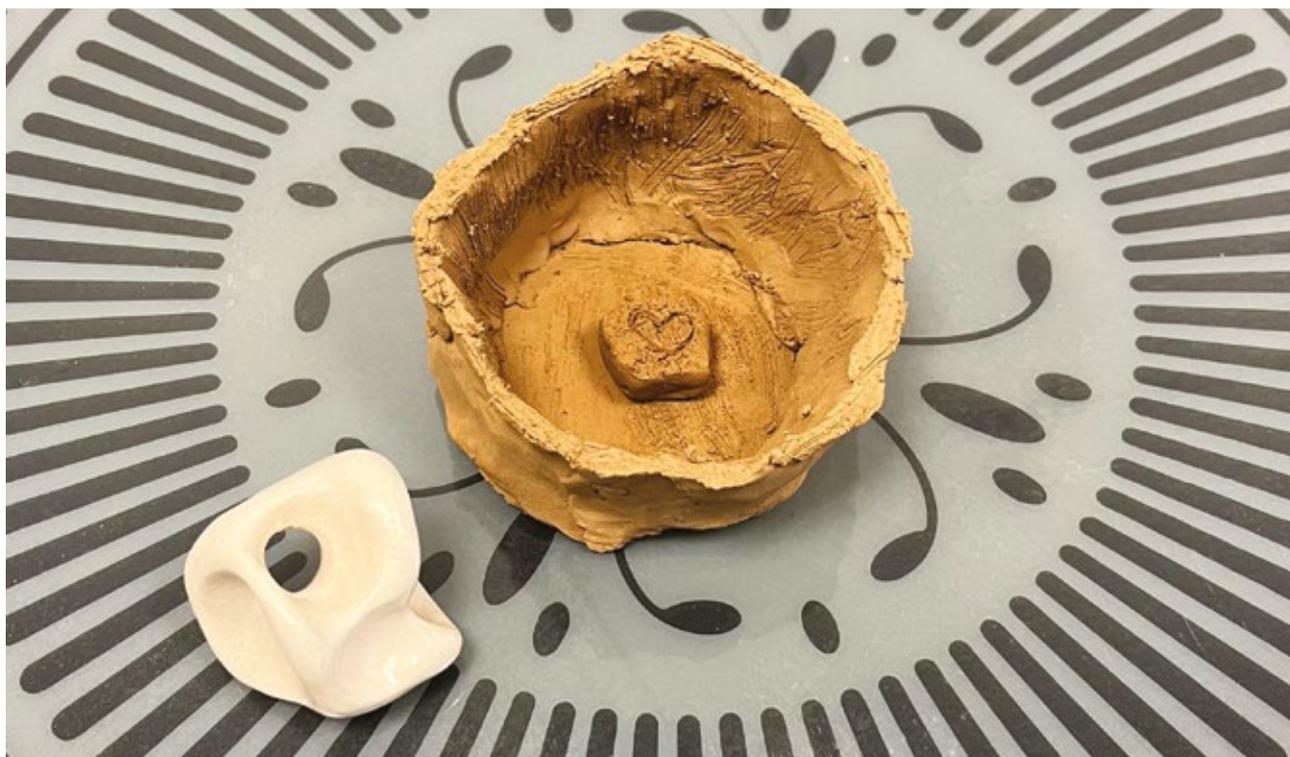
Силата на ТАК-СЕН не е в някаква ефективност и той не е наръчник с готови интерпретации. Напротив, методът работи именно защото поставя човешката сетивност на фокус и се движи с темпа на клиента. Когато зрението, този постоянен контролор на реалността, бъде поставен на пауза, на преден план излиза по-гравно знание: Какво ми казва тялото, когато среща определена форма?, Какъв спомен се събужда от ръбовете или от меката извивка?, Къде в мен се появява напрежение и къде – интерес?. Глината пък превръща тези мимолетни усещания в нещо, което може да се докосне отново, да се променя, да се укрепва или омекотява, докато клиентът намери форма, която да го

успокои или да онагледя преживяното.

ТАК-СЕН е инструмент, чиято същност е в процеса: да започнеш от докосването, да преминеш през създаването и едва след това да назовеш. В този смисъл работата е едновременно арт и телесно ориентирана, а терапевтът съпровожда клиента през целия процес, осигурявайки му подкрепа. Именно комбинацията – сетивна активация, материална форма и вербална интеграция – прави метода особено ценен в ситуации, когато рационализацията изпреварва преживяването или когато езикът се оказва твърде беден пред натрупани преживявания.

ТАК-СЕН разкрива дълбокия потенциал на допира като път към вътрешния свят, превръщайки формата и глината в посредници към промяна. Една покана за забавяне и повече осъзнатост. За някои хора това може да е първата среща с тялото като съюзник, а за терапевтите – инструмент, който съчетава структура и свобода, поставяйки човека и неговите усещания в центъра.

Автор на текста Елица Стоянова

Предстоящи събития

ЯНУАРИ

19:00 ч.

15.01.26

ГРУПА ИНТЕРВИЗИЯ ОНЛАЙН

Група по интервизия за практикуващи арттерапевти се организира.

19:00 ч.

22.01.26

г-р Александра Иванова

УЕБИНАР

Арттерапия в детски болнични заведения:
Проект „Изкуство, създаващо радост“.
Уебинар с доц. г-р Александра Иванова

19:00 ч.

27.01.26

Найра Блос и Мария Бютер

УЕБИНАР АРТТЕРАПИЯ В МУЗЕИ

Арттерапия в Музеи – Изследване на арттерапевтични подходи за подобряване на благосъстоянието.

Уебинар с Найра Блос и Мария Бютер,
Берлин (DE)

Art Therapy in Museums – Research on Art Therapeutic Approaches to Enhance Wellbeing.

Webinar with Naira Bloss & Maria Büter,
Berlin (DE)

ФЕВРУАРИ

19:00 ч.

12.02.26

Вяра Границка

УЕБИНАР

Проективно-знаковата и символна експресия в стереотипните рисунки на хора с увреждания.

19:00 ч.

19.02.26

ГРУПА ИНТЕРВИЗИЯ ОНЛАЙН

Група по интервизия за практикуващи арттерапевти се организира.

19:00 ч.

26.02.26

Паола Луцато

УЕБИНАР АРТТЕРАПЕВТИЧЕН ПОДХОД ПРИ ТРАВМА

Арттерапевтичен подход при травма

Уебинар с Паола Луцато (IT)

Trauma Treatment through Art Therapy (TT-AT)

Webinar with Paola Luzzatto (IT)

Предстоящи събития

МАРТ

19:00 ч.

05.03.26

Ели Ангелова
УЕБИНАР

Хранителни разстройства при деца и млади хора.

Уебинар с Ели Ангелова

10–13ч

21.03.26

**ГРУПА ИНТЕРВИЗИЯ
ПРИСЪСТВЕНО**

Интервизия присъствено – Уъркшоп с Джули Кутели. **Teambuilding with Julie Cuteli, Paris (FR/USA)**

АПРИЛ

19:00 ч.

16.04.26

**ГРУПА ИНТЕРВИЗИЯ
ОНЛАЙН**

Група по интервизия за практикуващи арттерапевти се организира

19:00 ч.

30.04.26

Маурицио Печичия
УЕБИНАР

Афективно докосване и психоза.

*Уебинар с Маурицио Печичия,
Перуджа, Италия*

Affective touch and psychosis.

Webinar with Maurizio Peciccia, Perugia (IT)

МАЙ

19:00 ч.

14.05.26

**ЕТИЧНАТА КОМИСИЯ
ОНЛАЙН**

Етични принципи в арттерапията – отворена дискусия с Етичната комисия.

19:00 ч.

21.05.26

**ГРУПА ИНТЕРВИЗИЯ
ОНЛАЙН**

Група по интервизия за практикуващи арттерапевти се организира

ЮНИ

19:00 ч.

18.06.26

**ГРУПА ИНТЕРВИЗИЯ
ПРИСЪСТВЕНО**

Група по интервизия за практикуващи арттерапевти се организира

19:00 ч.

25.06.26

**ОБЩО СЪБРАНИЕ
ОНЛАЙН**

Общото събрание на Асоциацията.

Предстоящи събития

ЮЛИ

19:00 ч.

16.07.26

ГРУПА ИНТЕРВИЗИЯ ОНЛАЙН

Група по интервизия за практикуващи арттерапевти се организира

19:00 ч.

**04.02/
01.04/
03.06. и
07.10.2026**

Ели Ангелова и Августина Станоева

ГРУПОВА СУПЕРВИЗИЯ

Групова супервизия за психолози и терапевти.

Записване на:

<https://traumabg.com/course/supervizia>

СТАНИ ЧЛЕН НА АБАТ

Асоциацията дава възможност на членовете си да участват активно в изграждането на арт терапевтична общност и формирането облика на професията арт терапевт в България. Чрез жив обмен на знания и опит те се подкрепят взаимно в професионалното си развитие.

Членството в Асоциация на Българските Арттерапевти дава следните предимства:

1. Възможност за колегиален обмен в ежемесечна група по интервизия както и работа в мрежа посредством различни работни групи.

2. Безплатно участие в различни уебинари и събития, свързани с арттерапия, както и участие в обучения и семинари на преференциални цени.

3. Специализирана супервизия по арт терапия

4. Като членове на АБАТ получавате безплатни консултации относно вашите обучение, работа или стаж. Ние отговаряме на вашите въпроси и ви оказваме подкрепа по запитване.

5. Бюлетин с новини и актуална информация относно национални и международни конференции и събития в областта на арттерапията.

6. Редовното индивидуално членство ви дава право на глас в Общото събрание на АБАТ. Това ви дава възможност да подпомагате активно формирането на професионалната политика, практика и изследвания в областта.

АСОЦИАЦИЯТА
НА БЪЛГАРСКИТЕ
АРТТЕРАПЕВТИ

2026

